

Himalayan Project

Nr.26. - 13. årgang - Himalayan Project - September 2011

Bestyrelsen Himalayan Project

formand: Kurt Lomborg, Kjeldbjergvej 34, 7800 Skive, Tlf. 97 54 53 08 - klomborg@post11.tele.dk
næstformand: Flemming Worm - fotograf@wormphoto.dk
kasserer: Allan Danfær - danfaer@mail.dk
sekretær: Niels Larsen - nigilarsen@gmail.com
medlem: Thorbjørn Ydegaard - tyd@ucsyd.dk
medlem: Thøger Berg Nielsen - bodildegnbol@hotmail.com
medlem: Per Steinø - per.steinoe@ps.rm.dk

Kvælning i Succes

af Formand Kurt Lomborg

Lidt for stærk overskrift, men noget er der om det. Lad mig begynde med at beskrive successen.

Vi har bygget, genopbygget, ombygget, viderebygget, færdigbygget næsten alle skoler i Upper Solu. Der mangler nogle få, men de er på vej. Vi har givet skoledrift, driftstilskud, lærerlønninger, normale og ekstraordinære undervisningsmidler og det virker. Vi har bygget en klinik og udbygger en anden, givet uddannelsesstøtte til sundhedspersonale, og fyldt klinikker op med udstyr. Og vi er kun lige startet på dette felt. Vi giver 186 af de allerfattigste børn i Upper Solu studiestøtte. En tredjedel bliver virkelig hjulpet og klarer sig rigtig godt. En tredjedel klarer sig, men kunne godt gøre det bedre. Vi har bygget nogle vandmøller, som kan spare kvinderne enorme mængder af tid med at få malet korn. Den første af en lang række vaskehuse er ved at være færdig og skal afprøves, når jer kommer derop om en lille måned.

Det var det meste af vor klare succes, der har bevirket at vores omsætning er gået eksponentielt i vejret. Og da jeg er gået på pension, er der jo i princippet ingen grænser for, hvad vi kan vokse.

Men så kommer de betingede succeser. Upper Solu er snart så velforsynet med nye og moderne institutioner, at det næsten ligner et moderne samfund. Men arbejdsløshedsprocenten på 96% er der stort set ikke rørt ved. Fattigdommen er stadig den samme. Folks samfundsengagement er stadig meget lav. Men sidste efterårs WEP (Women Empowerment Project) gav os et realistisk håb om, at vi kunne gøre noget ved det. Vi var blevet opfordret af ambassadøren til at søge Den Danske Ambassade om projektpenge, men ansøgningen blev afvist, fordi den kom for sent, og fordi den ikke var god nok. Project Coordinator Ambika Maharjan kom til Danmark i vinters, og i en hel måned analyserede vi, planlagde, beskrev og fik hjælp af Charlotte med erfaring med Danida og sådan noget. Og det er meget vigtigt, for det er ligegyldigt, hvor godt et projekt man laver, hvis ikke man skriver de rigtige ord på den rigtige måde. Successen var hjemme. Det var den flotteste projektsøgning, der nogensinde er skrevet af en lille NGO, og som samtidig kunne fungere som arbejdsrapport gennem det 3 års projektførelse. Men så blev ambassadens afgørelse udsat. Vi måtte gennemføre endnu en Pilot-WEP for egne midler, for at Ambika ikke skulle miste gejsten. Og så blev afgørelsen udsat endnu en gang. Og vi måtte igen gennemføre en tredje Pilot-WEP. Og nu er afgørelsen netop blevet udsat til november. Vore penge går til WEP i stedet for til småprojekter.

Men successen er hjemme. Vi har lavet et fantastisk projekt, og kvinderne i Bakanje Kommune er i dén grad klar til at arbejde med sagen. Men den forventede indkomst, som HIPRON skulle have haft i juni, er udeblevet. Vi har selv måttet betale lønninger i venteperioden. Så nu er de første kvælningsfølelser ved at opstå. Omsætningen er faldet, og administrationsdelen til HIPRON er steget.

For at det hele ikke skal være spildt, så vil Ambika og jeg til efteråret bruge en masse tid på at lave en alternativ ansøgning til Udviklingsministeriets Projektpulje. Tid som vi kunne have brugt på WEP og projekter i Solu. Men uanset hvad vi gør, så kommer WEP ikke i gang før næste sommer – og det er længe at vente og længe at holde energien oppe. Især for Ambika. Vi skal holde vejret.

Vores Scholarship program er jo også Succes. Men den vågne læser lagde måske mærke til i teksten herover, at jeg "glemte" at nævne den sidste tredjedel af vore studenter, som synes blot at hæve deres støtte og ind imellem at sætte sig hen i skolen og slappe af. Jeg har i flere år bedt Namgyal om at finde et system, som kan give os mulighed for at kontrollere og registrere vore studenter. Men det har ikke været muligt. Nu har jeg så lavet en registrerings-metode, der ser ud til at kunne komme til at fungere. Men det har taget mere end et halvt år at forklare Namgyal og Janaki hvordan det fungerer, og at få dem til at forstå, at deres registreringer ikke er sådan cirka, men at de skal være pinligt eksakte. Dette skema vil blive lagt på nettet, når jeg er sikker på at det fungerer. Og så skal vi nok få gang i efternølerne blandt vore studenter. Og spotte dem, der blot vil bruge os som springbræt til fjerne lande eller til noget andet, der ligger udenfor aftalen. Bortset fra det, så er Scholarship en succes, men man kan bare miste pusten ind imellem.

Namgyal har hele tiden bedyret mig, at han sagtens kan klare at der lægges flere opgaver ind under HIPRON. Men det har vist sig ikke at holde. Dengang han skulle dirigere sig selv, en sekretær og en kontomedhjælp gik det helt fint. Langsomt men stabilt – måske fordi der ikke var så meget at lave. Men nu hvor kontoret har 5 medarbejdere går det galt. Der er blevet mere at lave, men tempoet, arbejdstiden og effektiviteten er ikke kommet op. De kan bruge utroligt lang tid på selv en simpel opgave, og så er den sjældent lavet færdig, når jeg modtager den. Det var fint nok i begyndelsen, hvor vi alle sammen skulle igennem en læreproces. Men den proces burde være ovre nu. Det burde være HIPRON, der udgør kernen i vores forening, men det er fortsat mig, der sidder i centrum. Så måske er det godt nok, at vi endnu ikke har lagt et million-projekt som WEP ind i det lille kontor. Det værste er, at vore folk deromme mangler selverkendelsen. De kan ikke se at der er noget galt, og drømmer endog om at udbrede deres organisatoriske ekspertise til at hjælpe andre små NGO'er med at gennemføre deres projekter rundt omkring i Nepal. Så jeg må tage en dyb indånding.

Men sådan er det jo, når vore medarbejdere bliver udvalgt mellem fattigfolks børn, med en elendig under-skolegang. Vore egne scholarship-modtagere som vi fandt med et sølle selvværd, men fik bygget en masse videregående uddannelse og selvtillid ind i. Pragtfulde mennesker med en ydmyg holdning til livet og ude af stand til at være uærlige. Med et ægte ønske om at give deres eget kæmpeheld videre til andre småkårsfolk. Og så er Namgyal lige blevet far til en stor flot dreng. Og hans kone skulle have 5 uger til at komme sig over et ukompliceret kejsersnit. Jeg bliver jo nødt til at tilgive dem igen og igen; men somme tider mærker jeg, at jeg mangler luft.

Nu skal jeg jo heldigvis snart på min efterårs projektrejse og glæder mig, fordi jeg jo holder så uendeligt meget af dem alle fem. Jeg har lært lidt organisations coaching af Anne-Marie, som jeg vil prøve at putte ind i deres søde hoveder. Og når Anne-Marie så kommer derom og derop lidt senere på efteråret, så kan hun jo prøve at gå videre med denne coaching. Men jeg er også lidt bange for, at når vi så går rundt og har det dejligt med at fokusere på alle vore fantastiske projekter, så glemmer vi at luge ud i ukrudtet. Men det må ikke ske, for så risikerer vi, at også vore kære medarbejdere begynder at føle, at de bliver kvalt i succes.

Hvor er det træls, at det skal være så svært at få lidt offentlig støtte til vores vigtige og nødvendige udviklingsarbejde i en af Jordens allerfattigste afkroge. Nu har vi arbejdet i 13 år og opnået temmelig flotte resultater. Og det er virkelig en meget meget lille procentdel af vore midler, som er blevet misbrugt af små lokale svindlere. Vores netværk af seriøse og ærlige mennesker er stort. En lige så lille procentdel er tabt i et dårligt projekt, men den slags fejl bliver ikke gentaget. De giver erfaring. Og aldrig en krone er blevet misbrugt i vor danske afdeling, og vil heller aldrig blive det. Men alligevel lader det danske mistillids-system ikke sådan nogen som os komme indenfor. Vi kan ikke opnå det godkendende officielle stempel uden at vi allerede har fået det. Det er en underlig selvmodsigtelse, for vi skal have opnået godkendelse for at opnå godkendelse. Og det var vores store håb, at ambassaden ville give os denne indledende chance, så vi kunne vise hvad vi kan, og så forhåbentlig vise at vi er dygtige nok til at blive stemplet "Godkendt" og blive lukket ind i varmen. Det er hårdt at gispe efter vejret herude i den kolde tynde luft.

Nu har jeg godt nok lige fået en rapport fra Namgyal, der netop er vendt hjem fra Runner Service sammen med Janaki. Rapporten kan findes på hjemmesiden. Og den er faktisk lidt kvælende. Jeg har mærket alle de gode nyheder op med grønt og de negative med rødt – og der er lige mange af hver. De gode nyheder handler om, at gode folk gør en stor indsats for at forbedre deres lokalsamfund, og at udnytte de muligheder, der byder sig. De negative handler om sløvhed, manglende koordinering, dårlig planlægning og hovsa-løsninger. Om at

udsætte til en anden dag, hvad man kunne have lavet nu. Om at komme op at skændes til møderne, eller at holde sin mund for at undgå det. Det kan godt give åndenød.

I foråret fik vi en brandbil og andet beredskabsudstyr af Aabenraa Kommune. Det står alt sammen herhjemme og venter på at noget skal ske deroppe i Solu. Og der sker hele tiden noget. Store brande hvor 1-5-17-19 huse brænder ned, og brandforsikring findes ikke. Og Phaplu Flyveplads uden beredskab. Sidste år leverede vi 12 håndpumper til landsbyerne rundt i Upper Solu med anvisning på, hvordan man organiserer et brandværn. Én pumpe i Junbesi har allerede reddet et hus. Én pumpe bliver brugt til at spule køkkenafløbet. Et par pumper vander køkkenhave. Men hovedparten ligger bare og gror fast i stemplet. Men ellers sker der ikke noget. Kun i Junbesi har de lavet en "Fire Brigade"; men ingen andre steder sker der noget. Heller ikke omkring flyvepladsen. Er det mon manglende vane med at tage fælles ansvar, eller er det skæbnetro, eller dårlig uddannelse, eller putter de sig bare i dagligdagen? Jeg holder vejret i åndeløs spænding og håber, at skæbnen vil være dem nådig.

Men heldigvis er der også kunstigt åndedræt på vej. Thorbjørn forsøger nu at stampe penge op til at starte et længe ønsket og meget nødvendigt "School Empowerment Project" (SEP), som skal give skolerne et skub op ad bakke. Endelig har vi et håb om at udnyttet alle de flotte skoler vi har bygget og de små analyser, som unge studerende har lavet for os gennem årene. Og samtidig tager de kommende efterlønnere Leif og Bodil til Upper Solu, for at se om de kan bruge al deres livserfaring som pædagoger oppe i Solu's skoler.

Og Randi går snart på efterløn efter mange år med handicappede og sammen med kollegaerne Mette og Lars og hendes energi-bombe-mand Jan, vil de prøve at gøre noget for de elendige handicap-liv, som vi kan opleve i Solu. Og så er det et projekt, som kan bygge videre på Gustav's og Rasmus's indledende undersøgelser for et par år siden.

Og jeg behøver slet ikke at sidde i centrum af de to projekter og gispe efter vejret. Jeg skal blot være konsulent og videregive mine erfaringer om vilkårene i Upper Solu. Det giver ånderum – en iltslange.

Og så er der jo al den friske luft som blæser mig i hovedet fra alle mine dejlige børn og venner i Upper Solu. De bedste af mine børn går i skole hver eneste dag for at vise mig, at de er værdige til at modtage hjælp fra gode mennesker så langt borte fra. Jeg kan næsten allerede se dem som silhuetter i det fjerne, ventende på min ankomst og modtagende mig med store hjertelige smil. Og alle mine mandlige venner, lærerne, fædrene, håndværkerne, bønderne har købt en enkelt øl med hjem fra markedet, og den står og venter på, at jeg en skønne dag skal overnatte i deres hjem. En god øl kan sagtens lagres i 5-8 år, hvis ellers kapslen ikke ruster igennem forinden. Jeg glæder mig til vores solide håndtryk og ind imellem en dygtig krammer. Og så er der alle kvinderne, som forventer så meget fra WEP. De er fyldt med åndeløs spænding, for at vise mig hvor aktive de er. De hopper af glæde som små børn, når jeg ankommer til landsbyen, og de griner og pludrer og vil holde i hånd. Og al den friske luft som jeg skal indånde på Himalayas stier og skråninger. Luft der kommer helt oppe fra de snehvide tinder, der skraber i bunden af jetstrømmene. Og udsyn der godt nok kan tage luften fra en, men som er det modsatte af kvælning. Et frisk pust. Måske åndeløs eller holde vejret og lade hjertet banke. Og alle de gange vi skal sige Namasté til hinanden – "Jeg Hilses Din Sjæl".

En anden Verden

af Project Coordinator Ambika Maharjan (Oversat af Kurt)

Hvad er Livet? Hvordan skaber man Lykke i Livet? Er du tilfreds med dit Liv?

OK, lad mig forklare hvad jeg mener. Jeg tror på at Livet er en personlig relation mellem Krop, Hjerte og Hjerne. Og hvis din krop, hjerte og hjerne får kærlighed, omsorg og hengivenhed fra de som du elsker omkring dig, så vil du helt sikkert få Lykke, og lykken vil give dig tilfredshed med livet. Og jeg må indrømme, at jeg er det

heldigste, lykkeligste og mest tilfredse menneske i hele Verden, fordi jeg har så mange gode mennesker, som holder rigtig meget af mig.

Jeg vil gerne dele nogle af mine oplevelser i Danmark. Jeg var inviteret af Himalayan Project til at komme allerførst i marts og blive i Danmark i en hel måned, for at lære at lave projektforslag, som i sidste ende skulle føre til at jeg kunne lave en ansøgning om WEP (Women Empowerment Project) til "Den Danske Ambassade i Nepal". Og det lykkedes på selve min sidste dag i Danmark at få lavet ansøgningen færdig.

Jeg kommer oprindeligt fra en meget lille traditionel landsby i udkanten af Kathmandu. Hvor folk stadig praktiserer traditioner som, Døtre bør ikke rejse alene. Men jeg har altid til en vis grad brudt med mange af de traditioner, såsom at drømme om at rejse ud i hele Verden. Flyve op i himlen med de store flyvemaskiner, som jeg så ofte har set lette fra lufthavnen, men det var jo bare min drøm, som aldrig ville blive til virkelighed. Men så pludselig en dag sad jeg alligevel i en flyvemaskine på vej til Danmark, mens jeg brød med alle mit samfunds normer og værdier. Men uanset dette så var jeg så lykkelig og opstemt over at være så lang oppe i luften og på vej. Min luftrejse var fantastisk og jeg nød den rigtig meget.

Jeg fandt, at Danmark er lige så smuk som Nepal. Hvilket vidunderligt land. Så fladt at jeg kan se uendeligt langt og så klart. Fri og åben himmel hvor flyverne flyver som fugle i alle retninger, hvilket ikke er muligt i Nepal, som er lukke inde af så høje bjerge. Infrastruktur ud over al forstand, som vindmøller, store veje hvor køretøjerne bevægede sig som et lyn, mile-lange broer midt i havet som jeg aldrig ville kunne have forestillet mig. Så behagelige tog med velorganiserede perroner. Og så den der undervandstunnel som stadig virker som magi for mig. Det utrolige hav som gjorde mig åndeløs og hensat til en drømmeverden. Blot prøve at holde mine øjne og tanker vågne og tørste efter at smage og den mærkelige varme følelse, når jeg rørte ved det iskolde vand. Og alle de elskelige og godhjertede mennesker jeg mødte. Og det lækre sure rugbrød, som jeg ikke kunne lide i starten, med fårespegepølse. Og Mummy Anne-Marie's "yummy food" måltider. Alle disse følelser og fornemmelser er stadig inde i mit hjerte og tanker, selv om jeg forlod Danmark for nu 4 måneder siden. Jeg savner virkelig hvert eneste øjeblik, som jeg har tilbragt med jer alle sammen. Jeg holder af hver eneste af jer, som jeg mødte, og jeg er så taknemmelig overfor alle I medlemmer og bestyrelsen, som inviterede mig og tog imod mig. Mange tak for at I har givet mig sådan en vidunderlig mulighed for at besøge jeres charmerende og smukke land. Danmark er virkelig et meget ufatteligt land, som er så smukt dekoreret med alle I pragtfulde Danskere.

Jeg er her til slut så taknemmelig overfor hver eneste af jer, som jeg kom til at kende og som kom til at kende mig, mens jeg var der. Mange tak for at I tog imod en lille pige fra det Østasiatiske udviklingsland Nepal. Tak til alle I deltagere på Himalayan Project's Generalforsamling fordi I med opmærksomhed lyttede til mig. Tak til mine elskede venner Maja, Johanne og min lille elskede dreng Asbjørn, og de to søde engle Agnes og Ellen. Mine kære venner Miriam og Signe. Min tapre krigerven, Bjarke. Særlig tak til Hr. Thorbjørn, Hr. og Fru Worm og deres kære familie for at invitere mig til dejlig middag. Og til PONA Nana og Ulla. Og tak til Helga og Knut for alting. Og Papa Kurt's Mor og Moster hvor vi var med til at fejre hendes 100 års fødselsdag. Og til sidst så er jeg så virkelig meget taknemmelig overfor mine kære Mummy Anne-Marie og Papa Kurt for lækker mad, varm kærlighed, omsorg og alt hvad I gjorde for mig på hele min rejse.

Jeg har prøvet at nævne alle I som jeg direkte og indirekte kom i kontakt med, men til I, hvis navne jeg ikke kan huske, så er jeg virkelig ked af det, men jeg holder så meget af jer, så jeg håber at I vil tilgive mig.

Jeg var så tilfreds og lykkelig under min rejse, men alligevel kunne jeg ikke kontrollere mine følelser da jeg skulle rejse hjem. Tårerne løb fra mine øjne i lang tid. Men endelig da jeg kom hjem til mit eget land følte jeg alligevel velvære og veltilpashed igen. Og næste dag afleverede jeg ansøgningen i Ambassaden.

En Historie fra Nepal

af Formand Kurt Lomborg

Hen imod slutningen af vores trek kom vi til Sagar-Bakanje i Upper Solu. Det var i 1993. Vi var efter 5 uger en meget sammentømret gruppe på atten; nogle få betalende turister og en masse lønmodtagere. Vor elskede køkkendreng, Danu Sherpa, kunne kun små 15 engelske ord; men han jonglerede med dem, så vi kunne snakke om næsten alt. Han er fra Sagar-Bakanje, og vi skulle besøge hans kone og børn og være hans gæster en hel eftermiddag. Men først skulle vi ind omkring Gompa'en (kloster) og vise Guru Rinpoche vor respekt. Det viste sig nu at Danu var stedets højagtede tempeltjener, en slags kordegn. Vi blev bænket, og så afviklede han en lille kort messe, efter at vi var blevet instrueret i at slå på tromme og bækken. Da dette var overstået kom han frem med en skål med pebbernøddestore, mørke, støvede kugler, som vi absolut måtte have; men kun én til hver. Han så meget alvorlig og anspændte ud, mens han fortalte at det var tse-ril, at de var fra en stor lama, som var forbi her i foråret. Da jeg spurgte, hvad de var lavet af, sagde Dawa noget uspecificeret om mel, krydderier og andre ting, eller rettere sagt en mellemting mellem medicin og kage, men meget helligt. De smagte mærkeligt ramt, med en smagsstyrke, som blev større jo mere man fik bidt i stykker og med bittesmå knasende krystaller. Alle sad stadig anspændte og alvorligt betragtede, undtagen hinduerne Asbath og Prakas, som sad og skottede småfnisende til hinanden, og den lokale murermester, som med stor munterhed sad og kommenterede en hel masse til de sherpa-talende, mens vi tyggede. Heldigvis ophørte smagen, efter at den var smeltet og sunket. De fleste slappede først af, da vi havde sunket klumpen og stadig så levende og glade ud; men Danu havde hele tiden siddet og småmessebrummet anerkendende-småbekymret-tilfreds. Han spurgte forsigtigt om vi ville have endnu én; men vi sagde nej tak, det var de garanteret for hellige til.

Nogle år senere, da jeg læste om lamaismen i Mongoliet, stod det lysende klart, hvad de små pebbernødder var for noget. En tulku er en storlama, som efter sin død bevidst lader sig genføde for at hjælpe alle levende skabninger til indsigt i det store livshjul. En sådan stor tulku, havde overnattet i Gompa'en, for et halvt år siden og alt hans urin var blevet opsamlet. I dagene efter hans besøg havde de lokale munke æltet den med mel til en dej, som blev formet i piller. De er gode som medicin og til at klare hjernen med.

Tibetanerne siger, at et sundt og rask menneske med en klar hjerne er i indre balance. Enhver form for ubalance afspejler sig i sygdom, sløvhed og ligegladhed. En tulku er naturligvis i ekstrem balance, og bare det at se ham eller at være i nærheden af ham giver balance. Og endnu mere at tale med ham eller at blive berørt af ham. Og helt enormt at indtage noget af ham.

Men historien har måske også en større og dybere sammenhæng. Arabiske opdagelsesrejsende beskrev vore danske forfædre, dengang da kristendommen endnu var en helt ny filosofi langt sydpå. De beskrev hvordan Hel-goderne indtog den euforiserende røde fluesvamp. Det hallucinogene stof, som giver direkte kontakt til guderne, udskilles i u-omdannet form i urinen. Når først præsterne havde indtaget svampene og overlevet det, så kunne samfundets øvrige borgere tage på direkte tur til Asgård uden risiko, ved at drikke urinen.

Senere da de nordiske handelsfolk sejlede ad de russiske floder til Konstantinopel, medbragte de, ud over narhvaltænder, pelsværk og rav, også tørret rød fluesvamp. Fra samme periode er der i tibetanske bøger beskrevet et meditationsfremmende middel, bestående af tørrede svampe fra udkanten af den kendte verden.

Mon det er derfra denne udnyttelse af lamaens urin kommer? Hvad mon lamaerne går og indtager i dag? Hvis det hænger sådan sammen, så har den Tibetanske Buddhisme og vores Asa-tro en fælles fortid.

Og måske er denne fælles fortid endog meget gammel. I skolegården til Orale Skole, som vi er i færd med at ombygge sammen med Videbæk Rotary Klub, er der indhugget helleristninger på en stor hvælvet sten. Arkæologi og historieopfattelse i Nepal har ikke nogen særlig bevågenhed. Alting har det med før eller siden at trille ned af skråningerne og havne i floden, som hurtigt kværner det til småting, så det er meget

begrænset hvad man kan finde af vidnesbyrd fra fortiden. Mine venner i Orale grinede derfor af mig, da jeg fandt disse soltegn interessante. Det var da noget, som nogen af de lokale bønder havde ridset ind i klippen for sjov. Grinet blev lidt mere usikkert da jeg spurgte, hvem? Sherpa's historie i Nepal er kun 3-400 år gammel, mens nogen mener at Thami er indvandret siden, mens andre mener, at de er kommet og gået som jæger-samlere over længere tid. Men det sorte lav, der gror i bunden af ristningen er meget gammelt – meget ældre end mine venners tip-tip-oldeforældre. Så mon ikke her har boet bønder endnu længere tilbage, som havde brug for at markere de 3-4 årstider. I Himalaya kan man i beskyttede dale regne med 3 årstider: før-monsun, monsun, efter-monsun. Men hvem mon kom først med at riste soltegnet? Vore bronzealderfolk for 5.000 år siden, eller bonden i Orale? I de udhuggede huler oppe i Mustang kan man datere trækul fra bål, der brændte for 40.000 år siden. Og vi havde Istid for 10.000 år siden.